

DRUŽINSKI PRIJATELJ

poučno-zabavni list s podobami za slovenske družine.

Izhaja dvakrat mesečno in sicer vsak drugi in četrti petek v mesecu.

Naročnina je za vse leto 3 K., za pol leta 1 K 50 st. Posamne številke po tobakarnah stanejo 10 st.

Dopise, naročnino, oglase in reklamacije je pošiljati pod naslovom: Uredništvo (oziroma uprava) „Druž. Prijat.“ v Rojanu pri Trstu, šte. 3.

Poštno-hranilničnega računa šte. 864.139.

KRVAVI PLES.

(Balkanska povest. — Spisal I. V. Starogorski.)

(Dalje.)

Koliko tužnih dni je odmerjeno ubogemu narodu? Zasije li kedaj dan svobode, vstane kedaj domovina? Odkar čuti moč v udih, preliva kri turčinovo; v raznih bitkah je bil, ranjen celo. In vendar je temu že dolga vrsta let, pa zboljšalo se ni nič. Vs'aja je hrumela za vstajo, prinesla je samo solze in pustošila krajino. Bode li ta dala domovini to, kar ji je ugrabil nevernik, bo dala rajši svobodo pravico do življenja? — In zamislil se je še globlje.

Kosenka pa je mislila na svojega Žarka. Kje je neki on, ali misli na njo? Tako ga ljubi čas je bil tu, da ju združi sveta vez. Ali kakor črni oblak vzame ratarju njegov up, tako je kruta roka posegla med nju, uprav v trenutku, ko sta se mislila objeti. Razgnala ju je med pustinjno k volkovom in orlom da tukaj končata, razgnana, da ne vesta drug za drugega. In deklica je tožno povesila glavico in solze so ji močile nežno ličee.

Jezus, Jezus, daj mi, da prestojim to! Daj me Žarku!

In da ji prej preteče čas, je jela moliti litanije. In molitev ji je vtila v srce uteho, jo bodrila in ji vzbudila up, da najde svojega Žarka. Kakor je bežala noč pred jutrom, tako je bežala tema in žalost iz njenega srca.

Ob zori sta potovala dalje, ker ponoči ni bilo varno iz raznih okoliščin.

Drugi dan po begu, moralo je biti blizu pol dneva, prideta v nek jarek, podoben podolgovati dolini.

Sprva sta se ustrašila. Nato je Vjeruša pogledal bolje in opazil, da niso to dušmani in am-

pak begunci s ženami in deco. Stopil je s Kosenko iz grmovja in šel proti njim.

Ti so ju zagledali. Turška obleka jih je zmedla in vstalo je kričanje in beganje. Bili so tako splašeni radi grozovitosti Turkov, da so ženske in otroci začeli takoj vpiti, če so le zagledali Turka. Nekaj nenavadnega je pa bil Turek v teh gozdovih.

Vjeruša je videl zmešnjavo. Del je roko na usta in zavpil kolikor je mogel:

„Hvaljen bodi, Jezus Kristus!“

Nekteri izmed tolpe so postali in poslušali.

To je naš človek? Kristjan?

Kosenka se je ohrabrila in zavpila,

„Ne bojte se, ljudje božji! Ušla sva Turkom, kakor vi!“

„Hvaljen bodi, Jezus Kristus, in češčeeno Njegovo ime, so zdajci odvrnili in se pomirili

„Tfu! — se je jezil Vjeruša, ko sta dospela do njih. Na stara leta me že nočejo več poznati! To je hvaležnost, to“

„Ded Vjeruša!“ so se oglasile ženske. Moški so mu podajali roke. „Kako naj vas spoznamo, ko imate to obleko?! Kam ste pa dejali brado?“

„Kaj vam mari, hm...?!“ se je razkoračil Vjeruša in se podprl ob bok. „Mislite da potem nisem več Vjeruša, če nimam brade in vaše noše?“

Nato je nastalo pripovedovanje kaj se je zgodilo, kako sta ušla. Ženske so si brisale solze o nesreči Kosenke ter hvaležno pogledovale Vjerušo, ko so čule, kako jo je otel. Njemu je pa to prijalo.

Kosenka je bila zopet oni otrok kakor pred groznim večerom. Le to ji je muhilo dušo, da nima Žarka. Ko je ne ala pripovedovati, stopi nek človek naprej, očitno od vstašev in pove, da je slavisa s Žarkom, pobil vso četo Holubanova,

Prihodnja številka izide 13. oktobra.

njega pa nasadil na kol. Ko je Vjeruša to slišal, je objel poročevalca, Kosenka pa je sklenila roki, hvaležno pogledala k nebu in šepnila:

„Bog je pravičen!“

„Dal je popra tem besom“ je dal Vjeruša duška ve-elju. „Rešena sva! — Tfu... Veselje Mohameda v raju je nepopisno, ker je dobil toliko lopovov!“

Vsi so se nasmejali Vjeruši.

„Če ste bili med Turki ste morali tudi z njimi tuliti,“ reče nek glas. „Gotovo ste molili preroka mesto Kristusa!“

„Nisem molil k preroku, ker še k Gospodu sem komaj imel priliko. Turki so mislili, da sem vnet alahovec. Pa naj se pražim v vicah za ta greh, če sem le enkrat molil malika!“

V tem je nastal večer. Globoko v gorovju se jim ni bilo več bati navala dušmanina. Kaj naj išče tukaj? Ali naj gre pod nož vstašev? — Brezskrbno so zažgali ognje in kuhali, kar je kateri imel. Vjeruša je pa bil poln šal. Konečno je jel popevati. Ognji so metali svetlobo in razsvetljevali ubogo rajo in prostor, ki je bil tako usmiljen, da jim je dal zavetja nocoj. Jutri pa pojdejo še dalje, globlje, tja v „orlova krila.“ Vjeruša je pa peval, da so mu migali dolgi brki in se svetili beli zobje, kakor risu:

«Oj tam je ovaj grad,

ki pun je starih bab... oj bab...»

Nekateri so ga poslušali, drugi so se mu smejali. Ženske pa so jele hudovati. Vjeruša se je razkoračil, zavihal in pljunil. Že je hotel nekaj povedati, kar se začuje šum in okrog so se pokazale, odsevane od ognja postave, kojih grozni obrazi so bili ostrmljenim ljudem kaj oboroženi. Za hip tihote je zavlada grozen stok in jok, pomešan od zamahov jekla in hrestanje sabelj ob kosti. Tih gozd, ki je bil tako čaroben, je postal grozen. Po njem se je napolnilo smrtno vpitje in kriki Turkov.

Vjeruša je izstrelil par strellov, podrl nekaj glav, nato se pa domislil Kosenke. Skočil je k nji. Ona je streljala po Turkih. Vjeruša jo zgrabi za roko in potegne s seboj. Nikdo mu ni delal ovir, ker so ga napadalci smatrali za svojega. Ali to, kar je mislil Vjeruša, se ni dalo doseči. Izmuzniti se ni dalo.

„Sveta Devica naj te varuje, ljubo dete,“ ji je šepnil na uho. „Zopet sva v turških rokah! Ne udajaj se obupu in misli na rešitev. Jaz ostanim pri tebi, in če mi jezik ne odpade, jim skuham kašo, da se bodo lovili za trebuhe. Za sedaj si pa moja jetnica!“

VIII.

Oddelek, katerega je poslal Osvinbeg nad begunce, je pobil vse. Obdržali so si le mlade ženske. Ko so se vrnili k svoji četi je pregledal

beg plen. Njegov oduren obraz se je raztegnil v nekak poželjiv nasmeh, ko je videl mlade deklice, p eplašene. Radovala se je njegova pasja duša nad nedolžnostjo revic. Prepustil jih je vojakom, sam si pa pridržal najlepše. Vjeruša je stal s svojo jetnico na strani. Srce mu je utripalo. Bo mu li mogoče obvarovati golob co grabežljivemu jastrebu. Kosenka je pa drhtela po vsem životu.

Osvinbegu se zasvetijo oči, kakor divjemu biku, ko zagleda cvet jetnic. Po strani pogleda Vjerušo. Ali hipoma ga pogleda še bolje. Močan starec mu je moral prijati, ker se je obrnil k njemu.

„Ti si se mi pridružil prostovoljno, da mi pomagáš pogubiti nasilnike?“

Effendi, tako je. Moja želja je bila vedno se biti zoper nasilstvo!“ je dejal Vjeruša.

Ni lagal. Kdo pa je bil večji nasilnik od Osvinbega in njegove tolpe?

„Ugrabil si lepo hurisko!“ reče beg in požljivo gleda devojk, ki se je tresla kakor trepetlika. Alah vé, da te cenim, ker mi je tvoja starost porok, da se boriš za preroka in raj. Ali to hurisko prepustiš meni! Dopada se mi in napravim jo za prvo ženo Osvinbega!“

Osvinbeg je prosil starca, ali v tej prošnji je zvenela zapoved in grožnja. Vjeruši se je zdelo že to čudno, da je beg ni kar vzel in da je govoril z njim tako mirno. Tudi drugi Turki so se čutili in čutili spoštovanje do bega in starca.

„Alah ga blagoslovi, kako je dober ljubljenec prerokov!“ so mrmrali med seboj.

Vjeruša je vedel, da mora dati Kosenko. Zato prekriza roke, kakor Turek, ako ga oblagodari gospodar in reče priklanjanje se:

«Rad jo odstopim mogočnemu begu in ljubljencu preroka, ker vem, da je tej huriski naklonil veliki prerok dobroto!“

Tako je prišla Kosenka v roke begu krvoloku in pohotnežu. Ali čudno! Njeno obličje, na katerem se je lesketala čistost njene duše, je vzbudilo kakor solza v Osvinbegu nekako spoštovanje. Ni se ji odurno približeval, ni je žalil ali zapovedoval. Le gledal jo je, da je zardevala in se ji klanjal, kar ni navada Turkov.

Vjeruša si je pridobil milost begovo, da je celo smel tu pa tam spregovoriti s Kosenko. Bilo je to nekaj nenavadnega. Ali lepota Kosenke je omamila bega, da se je hotel izkazati hvaležnega onemu, kateri mu jo je pripeljal. Ne vem, kaj bi dejal, ako bi vedel, da je to ona, radi katere je padel Holuban,

V pričó Osvinbega nista mnogo govorila Kosenka in starec. On ji je nalašč pripovedoval, kako dober je beg in krvoloku se je zdelo, da ga ona lepše gleda. Vjeruša je govoril, akoprav bi najraje pljunil na vse to.

Ko je bila Kosenka sama, je molila in ihtela.
„Jezus, oh, Gospod Jezus, reši me iz tega strašnega položaja!“

Vjeruša jo je našel tako ihtečo in sam se ni mogel zdržati solzá.

„Nú, ne plakaj! Dokler bo stari Vjeruša v tvoji bližini, ti ne bo sile! Prevarila sva samega bega in Gospod Jezus naju ne bo zato vrgel v vice! Bodi mirna in zbiraj moči za čas, ko te odnesem! Nisi sablja, da bi te vtaknil za pas, zato moraš imeti močne noge!“

Kosenka se je pri takih tolažbah nekoliko umirila. Še nasmejati se je morala humorju, ki vkljub zadregi ni zapustil Vjeruše.

Pretekla sta noč in dan in zopet je napočila noč. Starec je motril vsako stvar s paznim očesom. Navajen je bil ravnati hitro in zato je že gledal, kako pobegne Sreča da je Osvinbeg polagoma ril dalje v gorovje. Morebiti zve Slaviša, kaj se godi in ga napa le. Ali ta ni nič vedel, ampak se je pripravljaj, da naskoči celó Tetovo.

Tudi to noč ni bilo moči uiti Komaj so se namreč vtaborili, kar pride glasnik in javi, da preti nevarnost samemu mestu. Beg je postal zbeگان istotako drugi Turki. Zakaj, bali so se, da jim vstaši ne vzamejo mesto in pobijejo njih žene in deco. Mačnega obraza je zapovedal povrnitev in šel takó hitró da je le dvakrat počival. Tako je dospel po celodnevem hodu v vas Gaido, kjer je kanil ostati čez noč.

Razpostavili so straže in prižgali ognje, da kuhajo večerjo. Vsi so bili utrujeni in lačni. Vjeruša je pa hodil okrog, govoril in v sreču sklenil uiti nocoj ako bo le najmanjša prilika. Zelo mu je služila utrujenost Turkov.

„Lepo hurisko si imel,“ so pravili Turki Vjeruši, ki je sedel med njimi pri ognju. Drugi so se zbirali krog njega. Tudi Glišo je bil zraven. Glas starca se mu je zdel znan, vendar se ni mogel spomniti, kje bi ga bil videl. Nasprotno pa je Vjeruša takoj spoznal izdajalca. Sprva ga je obšla groza, ko pa je sprevidel da ga ne pozna, se je pomiril. Dobro da ni poznal Kosenke.

„Lepa, pri Alahu! je ovrnil Vjeruša. „Ali če nas zato, da smo jim vzeli najlepše dete, ne pokoljejo vstaši?“

„Ne bodo nas!“ so vzkliknili nekateri. „Vse nataknejo na kol!“

„Tudi groznega volka!“

Nikdo se ni odzval. Vjeruši pa je bilo na tem, da jih še bolj splaší.

Kdo izmed vas ga je že videl trgati ljubljenca preroka?“

„So nekateri, ki so se kosali z njim. Pravijo, da je v njem sam Šejntan! *)“

*) Šejntan, hudi duh, vrag.

„Ni ga v njem, ampak on sam je Šejntan!... Tako ga ni videl nobeden kakor jaz. Oči je imel rdeče, prsi kakor gora. Kamor je stopil, tam je vse ležalo, ko je zamahnil s handžarom, je nastal veter. Njemu ne zdrži nikdo!“

„Ne zdrži!“ so javkali nekteri iz tolpe.

Glišo je stopil naprej in dejal:

„Kaj se plašite?! Slaviša je čisto navaden človek. Alah vam ga da v roke!“

Vjeruša je zasopihal in toliko da ni pljunil.

„Kdo je ta, ki zasmehuje besede starca, katerega je varoval sam veliki prerok vseh nezgod? Kdo je ta, ki kroka, kakor vrana, če jo dražiš?“

„To je pes, ki nas hoče peljati v žrelo groznega volka!“

„Kdo?“ se zavzame Vjeruša in pljune. Ni se mogel zdržati. Ali takoj mu je bilo žal ker Glišo mu je pogledal globje v lice. Ta človek? Ljubljence Alaha hoče tirjati v pogubo?“

„Pravi, da nam spravi Slavišo v naše roke!?“

„Slavišo? — Alah naj ga poviša, ako stori to, naj mu dodeli sedmeri raj Mohameda! Pomislite! Slaviša je pošast! Sedaj je tu, sedaj tam. Povem vam, da smo ga nekoč že držali in se veselili, da ga ponese mo Osvinbegu. Ali naenkrat sem držal samo cunjó v roki, po hrbtih nas je pa on tolkel, da sem mu komaj všel!“

„Alah nam bodi milostiv,“ so klicali Turki.

Glišo si je grizel ustnice. Niso ga marali in in tudi beg mu je dal vedeti, da mu ne zaupa več.

„Pokažem vam, kdo sem!“ je mrmral.

Vjeruša je pa obhodil vse taborišče, pripovedoval tó in ono in slikal Slavišo, kot najhujšega Šejntana.

„Tfu...“ je kimal sam sebi. Dovolj dolgo si gledal Kosenko, Osvinbeg, sedaj jo pokažem drugemu, ki je bolj vreden nje lepote. Če bi odlašal predo go, se zna kaj primeriti!“

Blizu polnoči je moralo biti, ko se je plazila v črno ogrinjalo zavita ženska med grmovjem, tiho kakor senca. Vjeruša je šel trdo mimo šotorov. Bila sta že blizu straže.

„Kosenka?! Ušla sva že enkrat tako, da sem jih zmotil, po-kusiva zopet. Idi tiho naprej, jaz te doidem!“

„Kdo je?“ je klicala straža.

„Si ti Anim? se je odzval Vjeruša. „Mislil sem, da spiš?“

„Pri Alahu bilo bi bolje, da spim! Kdo bo pa hodil sedaj tu okrog?“

„Slaviša?!“ se proroga Vjeruša.

„Bá! Naj pride? Ljubše mi je, da se bijem, kakor da lazimo po skalah.“

Potrpi! Alah ti nakloni lahko še marsikaj! Pravijo, da hočejo vstaši vzeti celo Tetovo!?“

„Pravijo, če je le res?! Sicer bi pa bilo itak bolje, da bi počakali vstaše doma in ne lazli za njimi po prepadih!“

„Osvinbeg je moder vojniki, Anim?! Alah vé, zakaj je dobro tako! — Ne morem spati nocoj! Zdi se mi, da se pripeti nesreča. Odkar imamo one jetnice, me vedno nekaj vznemirja.“

Ženska prinaša nesrečo!* reče Anim. „Izkusil sem to! Po mojem mnenju, bi bilo bolje, da bi jih ne imeli, ali pa da je podavimo. Jaz že ne vzamem nobene!“

Vjeruša se začudi.

„Anim, prijatelj, ti sovražiš lepe huriske?!“

„Vse, ne samo lepe, ker v njih je Šejntan. Ženska je bila kriva, da bi bil skoraj prikrajšan za glavo.“

„Povej no, ako ljubiš preroka! Kako je to prišlo?“

„Imeli smo tudi več jetnic. Nekateri so ušle in šli smo loviti... Kaj mi mar vstaši, če pridejo? Ako nas napadejo se pričnemo biti železo s železom, ali s žensko se ne grem... Tudi jaz sem šel loviti begunke. Naletel sem na dve. Poletimo za njimi. Oni splezata na skalo in še dalje med prepade. Mi smo mislili, da ju moramo dobiti in smo plazili za njimi. One se pa postavijo v bran in začno metati in valiti kamenje na nas. Dvoje mojih ljudi je potegnilo kamenje v prepad, dva sta bila ranjena. Razjarjen sem vstrelil na nju. Eno sem zadel, da se je prevrnila v brezdno. Predno pa sem nabil zopet puško, sem dobil kamen v glavo in sem padel. Le Alahu se imam zahvaliti, da še živim. Ko sem se zavedel sem odšel nazaj in sklenil, da ne pojdem nikdar več loviti hurisk, ako katera uide.“

Vjeruša se je zamislil. Njegovo skušeno oko je zapazilo, da tiči v tem človeku malomarnost za vse, samo klanje mu je slaščica. Ko bi vstaši bili tu, kako lahko bi napadli Osvinbega, da celo med nje bi prišli, brez da bi straža opazila.

„Anim, vidim, da si zaspan, kakor tudi ljudje! Skrbi me, da bi se kaj ne pripetilo! Pogledam nekolko okrog!“

„Pa poglej, ako se ti zljubi,“ de malomarno Anim.

„Zaupaj mi!“ zamrmra Vjeruša. „Za to dobiš plačilo, kakor če miš oblazi slanino!“

Kosenka je že čakala svojega rešitelja, ki je mogočno korakal.

„Sedaj pa zopet v imenu Gospoda! Takrat je nevarnejše, kakor prvokrat!? Ali glava Vjeruše je vredna malo več, kakor da bi se valjala po smetišču...“

Nekak šum je ustavil besedo. Vjeruša je poslušal in potegnil kratek meč.

„Kak vrag se plazi tu okrog?“ vpraša glasno.

„Noben vrag. pes stari..“ je siknila postava, ki je stopila iz grma.

„Dobil sem te, stari lisjak! Ali ne boš pobegnil, ne boš?!“

„Glišo, izdajica,“ je vzkipek Vjeruša. „Med sovražniki uboge raje? Ne čudim se! Lopov si bil že davno... Tfu! Sedaj si pa še izdajalec!“

„Kaj si pa ti? Slepjar in hinavec! — Alo...“ je zavpil Glišo.

„Ej, ne muči se,“ je zamomljal v strahu starec. Kosenka se je stisnila za grm. Hipoma ji je postalo jasno, da sta izgubljena. Slišali so se koraki.

„Ej ne muči se...“ je ponovil Vjeruša in kakor blisk razcepil glavo Glišu. Najbolje je zate, da ne ganeš jezika. Ni lepo, da sem te, ali človek se privadi tudi krvi. — „Tfu...“ je zasopel. „Malo je manjkalo pa bi mi dali kolec.“

Nato je zavpil „Alo!“ Odzvala se je straža.

„Kosenka, jaz moram ostati. Reši se sama! Beži vedno naprej in se skrivaj za grmovje! Iskali te bodo! Pazi le da ne padeš v kak jarek in da te volkovi ne dobe. Sveta Devica in tvoj angelj varuh te čuvajta in pripeljita Žarku!“

Starcu se je tresel glas. Čutil je, da mu je nekaj stisnilo srce. Ali je bila skrb za Kosenko, ali bolelost? — Sam ni vedel razločiti.

Pojavil se je Anim

„Kaj je?“

„Mnogo in nič! Glišo je pobegnil z lepo hurisko! Hotel me je, ali starega volka ne poderó kmalu! Dal sem mu, a huriska je všla!“

Anim pogleda Glišo, ki je ležal stegnjen v mlaki krvi.

„Alah ga je kaznoval po tvoji roki! — Vedel sem, da ni nič prida! Človek ima zapisan svoj značaj na obrazu!“

„Resnica, pri Alahu! Ali kaj sedaj!“

Anim se zamisli.

„Misliš na ono begunko? Šel bi za njo, ali obljubil sem...“

Vjeruša bi ga najraje objel. Slutil je, da mu malomarnost ne da iti zasledovat.

„Ali Osvinbeg? Kaj poreče on?“

„Da bo divjal, to je gotovo,“ reče Anim.

„Ker pa je zaupal vse temu človeku, ne pade krivda na nas!“

„Ali on je mrtev,“ de Vjeruša.

„Skrijem ga, da še jastrebi ne zvohajo zanj,“ reče Anim.

„Toraj ne ideš loviti begunke?“

„Obljubil sem pri spominu preroka... Ne grem!“

„Vzbudi bega!“

„Nočem! Naj pobegne, kaj mi mar ena hu-“

riska! Ako jo puste volkovi, o dobimo jutri. Daleč ne pride, ker je noč. In po noči se ne da loviti“

„Sovražnik žensk, kakor bi mi padel iz nebes“ je zamrmral Vjeruša. Obrnil se je in odšel. Anim je pa skrtil truplo Gliša.

„Ako se ne izdaš sam, jaz te ne bom,“ si je mislil Vjeruša. Prevdarjal je, ali naj pobegne ali ostane. Sklenl je ostati. Ako dobe Kosenko ji bo še stal v pomoč, če pa pobegne, pa ne bo vedel ali so jo dobili ali ne. Za Slavišo, pa ni vedel, kje se drži.

Predno je legel, je še pomolil, da bi Bog obvaroval ubogo deklico divje zveri, divjakov in da bi se rešila.

IX.

Kosenka je bežala med grmovjem in kamenjem. Ni pazila, kam je stopila ni čutila, da ji krvave noge, da je zmučena na smrt. Proč, le proč v varen kraj, proč od divjakov! Ta misel jo je gnala da se ni zgrudila. Angel varuh jo je čuval na potu, da ni zašla v kak prepad, da si ni zlomila noge ali se celo ubila. Ako se je spodtaknila in padla je vstala zopet, ne da bi se ji kaj pripetilo in hitela dalje... dalje — sama ni vedela kam. Nekak nagon ji je pravil da beži prav, Dobri angel je pa čuval siroto in odganjal volkove...

Ali Kosenka je bila tudi človek, posoda iz ilovice, ki se vbije. Njene moči so pešale, strah in nočni beg, ki zdela človeka še bolj, ker ničesar ne vidi, vse to jo je prisililo, da je morala obstati. Ni mogla dalje. Noge so krvavele in bile težke, kakor svinec. Celo telo jo je bolelo in zahtevalo miru. Sedla je za gost grm in se naslonila nanj. Povzdignila je roke k nebesom in z globoko molitvijo zahvalila Gospoda, da jo je otel iz turških rok Isk eno je prosila sveto Bogorodico, naj jo čuva dalje in kmalu pripelje k Žarku. Z otroško nežnostjo je prosila, da se je nebeški Oče smehljuje nagnil na svojem prestolu in poslušal molitve svoje hčerke. In poslal je velikega angela Mihaela, da je bedel nad njo

Sredi molitve je zaspala tako brezskrbno in sladko, kakor bi bila doma v koči pri dedu. Sanjala je lepe sanje, da ide k potoki s Žarkom, in potem kako srečno skupaj živita. Videla je rešitev domovine in zmago nad zasmehovalci Kristusovimi. Po otožnem obličju se ji je razlil blažen nasmehljaj in njena usta so še v spanju šepetala zahvalo nebeškemu Očetu. Nad njo je pa bedel višji angel Mihael. In kdo bi se ne čutil varnega, pod mečem takega zaščitnika? Nedolžna srca najdejo tudi v najhujših stiskah mir in pokoj ker so si svesta da bedé nad njimi oči Gospodove.

Že se je svitalo, ko se prebudi Kosenka.

Svež jutranji zrak ji je božal ličici, da sta bili videti, kakor cvetje vrtnice. Vstala je z novo močjo v udih, okrepčana na duhu. Sprva ni vedela kaj je z njo in kje je? Videla je krog sebe samé skale, tu gole, tam obraščene z mahovjem in grmičjem, ostre in koničaste, pol njimi pa globoke prepade. Nad glavo ji je šumelo v jutranji sapici listje dreves in gozd je šepetal skrivnostno, kakor bi si pripovedoval o krivicah, ki se gode raji in občudoval deklico, ki je iskala zavetja v njegovi senci. Zopet dalje je videla skale, jedno strmejšo od druge in daleč, daleč tam, skoraj na obzorju veliko prostranstvo, Tetovo polje po katerem se je vila, kakor srebrn trak, reka Vardar. V-e to se je spajalo v neko podobo, ki je napravljalo na Kosenko nekak tajinstven, malone divji utis, brez soglasja.

Počasi se je domislila, da je pobegnila s pomočjo Vjeruše iz rok divjakov, da je bežala celo noč in potem zaspala pod tem grmom. Spomnila se je sanj in zdele so se ji tako resnične, da je nehote zdrknila na kolena in molila k Bogu. Zdelo se ji je, da je oni grm, pod katerim je spala, svet, ker se ji ni pripetilo nič hudega. Zdelo se ji je, da je čula glas, kakor nekaj Mojzes:

„Sezuj svoje čevlje, ker kraj, na katerem stojiš, je svet kraj!“

Po opravljeni molitvi je šla dalje. Pri dnevni svetlobi je hodila lažje in vztrajnejše.

V gnezdu Osvinbega pa ni vladal takov svet mir. Osvinbeg je preklinjal in divjal, drugi se grozili vstašem.

Komaj so jeli Turki vstajati in se obračati k Meki in Medini, da opravijo jutranjo kindijo, se je zvedelo, kaj se je dogodilo.

Osvinbeg je zaslišal vse straže, vse so odločno izjavjale, da pri njih ni nikdo všel. Kje bi se naj izmuznil? Osvinbeg je vedel, da mu je bil beg s Kosenko lahkoten, ker je bil v ditelj do Slaviša in so v-i vedeli, da je prost in gre kamor hoče. V prvi divjosti je hotel vse straže postreliti, pozneje, ko se je nekoliko pomiril, vedoč, da rabi vsako moč, je obsodbo preklical. Škripa je s zobmi in poslal m jhne tolpe po pet mož za beguncema, obljublja bogate nagrade onim, ki mu jo privedejo. Grozno se je hotel osvetiti nad Glišem in tudi predrzno hurisko pretepsti, da ji i bije misli na beg iz neverne glave.

Čas je tekel, tolpe poslana za beguncema so se vračale prazne, on pa jih je zopet pognal za sledom. Zdelo se mu je, da brez lepe gjurke ne more prebiti. Njene teme o i, svež, miloben obrazek, ki je odseval od nekakega zapovedujočega ponosa se mu je vtisnil v možgane, da ga

*) kindija je molitev.

ni mogel pozabiti. Njegovo strastno srce je gorelo za njo in nestrpno je čakal, ali mu jo privedejo. Vedno in vedno je razpošiljal ljudi na vse strani, misleč, da daleč ne more biti. Ženska ne more bežati po noči, ker ne ve kam. Za Gliša je že dal pripraviti kolec in da ga živega odere.

Vjeruša se je prijemal za glavo, da se prepriča, ali jo še ima, nato je pljuval in godel

„Da je Osvinbeg tak tepec, si nisem mislil. Njegovi ljudje ga pač dobro poznajo. Če sem jaz na njegovem mestu, obesim straže na prvo drevo. Če se dekle u ni kaj posebnega pripetilo, je težko dobe.“

Tudi on je s trepetajočim srcem čakal, kak bo izid te gonje. Vsako tolpo, ki se je vrčala, je pogledal, če peljejo koga. Ali vsi so se vračali prazni in s povešenimi glavami.

Tako je minil cel predpoldan in dan je stopil v drugo polovico. Osvinbeg je hodil okrog kakor razmesarjen mrjasec, s krvavimi očmi. Lepe Kosenke ni...

„Skuhal sem vam kašo,“ je mrmral Vjeruša. „Vidim, da vas že trebuh bole, ali le še vas bodo. Ako se je dekle rešilo, naj se spremenim takoj v mesarja, če vas ne obiščejo vstaši in vam ne spraznijo bolečih trebuhov... tfu!?“

Pa Kosenka je prišla v silno nevarnost, ki je bila malone pogubna za njo

Ni še šla dolgo, kar zapazi za seboj pet Turkov, ki hite za njo. Razdalja je bila sicer še precejšna. Vendar je slišala besne „alah“ klice. Bežala je, kar je mogla. Začela se je gonja na življenje in smrt. Kosenka je bežala, kakor splašena srna, ali preganjalci tudi niso bili nerodni. Ženska ni kos v begu razbojnikom. Bežala je med prepadi in pečinami, plezala na skale in preskakovala majhne jarke in grmovje. Lasje so se ji razpleli in vibrali v pišu, lice se ji je čudno svetilo. Ustnice na pol odprte so vsrkavale zrak kakor sesalka pri stroju. In bežala je dalje... Vkljub temu se je krčila razdalja vedno bolj. Čula je prav razločno krik preganjalcev, vedela, da jim ne uide. Raje skoči v prepad, da se vbije, kakor priti v roke Turkom.

„Žarko, reši me!“ je vzkliknila in preskočila širok jarek in splezala na skalo, na drugo višjo in hitela naprej. Tu je splezala z obupno silo kvišku. Na drugi skali je zijal prepad, od strani so štrlele koničaste skale. Za njo Turki. Edina rešitev je prepad. Dihala je urno, pogledala razdalje med seboj in Turki in se ozrla v globočino. Za kaj naj se odloči? Turki plezajo za njo...

Kratka molitev k Mariji. Ali v hipu, ko misli strmoglaviti v globočino, ji šine misel na osveto. Z rokami zagradi debel kamen in ga zaviti. „Marija!“ S tem krikom vrže kamen s skale

in zadene plezajočega Turka. Med padcem potegne dva druga seboj in vsi trije strkljajo v jarek kraj poti. Ostala dva pobegneta pred letečim kamenjem, ki ga je z orjaško močjo valila Kosenka.

„Gospod Jezus, rešena,“ se ji je izvilo iz prs. Pokleknila je na skalo in se zahvalila za rešenje, za čudovito rešenje.

Ko je tako klečala, se pojavi več ljudi. Sprva je odvrvenela od strahu. A kmalu je opazila, da niso Turki.

Poleti se je razposajeno veselje.

„Ako verujete v Krista in ljubite domovino, rešite me!“ je zavpila.

„Ne boj se, dekle! Gospod je uslišal tvoje želje in ti poslal rešitev. Splezaj s skale! Mi smo branitelji domovine in naš vodja je Slaviša!“

„Slaviša? In njegov pobratim Žarko!?“ je vzdrhtela Kosenka.

„Kosenka, to je Kosenka!“ zakliče jeden. „Slavimo Gospoda, da smo jo dobili!“

(Konec prihodnjič).

Ob odkritju Prešernovega spomenika.

(Speval — Zvonimir Masle.)

(Konec.)

Ob spomeniku.

Pravkar še „Strunam“, mila pesem, se glasila v spev življenja resen je — razkrit je spomenik...! zavese stena sesula se je hipoma do tal, in žive plani pisan val zaplul je... čustva preiskrena vzplamtela so in „Živijo!“ orila preroku, pesniku največjemu, budniku svojega rodu... že s „Hej, Slovani!“ pevcev sila v soglasje zbrala je glasove, zgrmeli so topov gromovi — pretresli srčnih sil jezove: ob cvetnih hčerah so sinovi spoštljivo si razkrili glave, globoko klanjale zastave... vse v spomenik pogled uprlo je, iskrenih čutov vse se trlo je, in znanil je dovolj pogled oči — kaj vsem v hvaležnih srcih plameni; srebrni, cvetni venci, šopki rož, donášani s častjo na spomenik, ljubezni večne bili so pomnik, ki vživa jo pri nas nesmrtni mož!

Ti, čudovita, pesniška dežela, kot danes jasen bodi tvoj obraz, prognan bo tuji meč in tuji mraz, ne bodeš več nam nevesela — vzcvetela bodeš v dneh pomladnih, saj pevec tvoj je v pesnih nadnih pomladi tvoji že zapel, življenje novo že razvnel...!

A Ti, naš brat — Prešeren, velikan,
nevredno smo slavili Te ta dan:
prevelik si in pesnikov si kralj
in si proslul do daljnih dalj...!
nevredno je zgrajen ta spomenik —
le bronast in kamnit kot kak mejnik: ...!
veseli, s trudom ga gradili smo,
hvaležnih nad nanj venec vili smo —
da res mejnik ob jednem bode
med nočjo robstva in m d d em svobode —
saj takega si dne nam Ti želel,
za tak si dan trpel in krvavel!
A zdaj — kot solnce nevgasljuje
na nebu pesniškem najvišje si,
budi in drami žar nas tvojih dni
v življenje pisano in živo...
Zdaj, čuj — naš rod, ta Tvoj je spomenik,
v njegovem sreju Tvoj spomin živi;
kot Ti trpel si — rod ječeč trpi,
ob Tebi on sam svoj je rešenik!
Pač širen spomenik ta Tvoj je rod,
a rastel bo še v sever in zahod:
in vstala bodo tla potujčena
in rodni sestri se pridružila —
ki prosta hči planinska in vesela
po širnem svetu bode zaslovela...
Najlepši res, le ta je spomenik,
ki si ga zgradil Ti — neba glasnik!

ISKRICE.

(Nabral — Števo Erman.)

*Odide nam kmalu pomlad in poletje,
osuje tak' hitro mladosti se cvetje,
oj skrbi, mladina, za cvetje lepo,
da sadja obito prineslo ti bo.*

* * *

*Bodi vedno snažen in čist. Iz telesne
čistosti in snage sklepamo na dušno čistost.*

* * *

*Pazi, kaj govoriš. Govor je lep dar božji,
s katerim se lahko prikupiš ljudem.*

* * *

*Ne govori veliko, a to, kar govoriš, bodi
pametno.*

* * *

*Če hočeš star zadovoljen živeti, moraš
že mlad za čednost skrbeti.*

* * *

*Velika neumnost je, lišpati se v nedeljo,
med tednom pa stradati.*

* * *

*Uči se od čebelic delavnosti. Uči se pa
tudi od njih, da ne smeš samo za se delati,
ampak tudi za druge.*

* * *

*Kdor ni hranil v mladosti, tudi v sta-
rosti ne bo, ker ne bo imel kaj.*

Prيرهanje pelinovca ob trgatvi.

(Spisal P.)

Vino „pelinovec“ se prideluje večinoma v južnih deželah in je prijetno sladko, ogljikove kisline in drugih dišav bogato, povsodi priljubljeno desertno vino. Naprava je sledeča: Ob trgatvi se dobro osnaženemu sodčku, ki drži blizu 100 l., izbije dno, potem se pa začne vlagati grozdje vanj in sicer tako, da se pazljivo vloži eno lego dobro zrelega in zdravega črnega grozdja; na to pride ena lega svežega pelina in drugih dišav, kakor gorčice, sladke skorje, dišavnih klinčkov in enakega po lastni volji. Potem pride zopet lega črnega grozdja, in nato zopet dišav, dokler ni sod čisto poln. Nato se dno nalahko pritisne v viturij, obroče se pritrdi, skozi veho se pa dolije toliko mladega vina, belega ali rudečega, da je sodček poln. Nato se voha dobro zapre in se čaka, da kipenje mine, katero v 3—5 tednih pojenja. V tem času je že tudi vino užitno. Ako je bilo grozdje fine vrste, tedaj se lahko dalj časa vedno vino dotaka, kolikor se ga porabi. Sod mora biti vedno poln, sicer lahko cikne. Ako zgubi vino svoj dišavni okus po večkratnem dolivanju, se presname v drug sod. Slednjič se še priporoča, da se pred napolnitvijo namesto čepa pipa zabije v dno, kar je pozneje vsled močnega pritiska ogljikove kisline težko storiti.

Ogri pa postopajo sledeče: na 1 hl vkuhanega vina se doda 70 gramov zlatega grmička, 100 gr. suhega pelina, 35 gr. pomarančnih olupkov, 17 gr. sladke skorje, 8 gr. dišavnih klinčkov, 8 gr. koriandra, 130 gr. grenke gorčične moke, 70 gr. sladke gorčične moke. Vse te reči se dene v platneno vrečico in se obesi na vrvici skoz veho v popolnoma čisto, zgoščeno vino in se pusti tako dolgo v zaprtem sodu, dokler okus ne ugaja; 2—3 mesece za tem se presname in zopet za 2—3 mesece se napolni v steklenice.

Nekaj domačih zdravil.

(Izvedel in svetoval Števo Erman.)

Ako te bolijo zobje, olupki surove čebule in deni en košček na boleč zob. Bolečina bo kmalu jenjala.

Če ti kri teče iz nosa. Neki sloveči zdravnik (Negriz) pravi, da kadar človeku kri teče iz nosa se mu prav lahko ustavi. Drugega ni treba kakor roko kvišku držati. Če ti teče kri iz desne nosnice, dvigni desno roko, če ti pa teče iz leve nosnice, dvigni levo roko.

Proti čebeljnemu piku ni boljšega sredstva, kakor da rano brž pomazeš z oljem; ako storiš

to, hitro bolečina pojenja in rana ne oteče. V ta namen je dobro vsako olje, da je le čisto. Na Laškem baje tudi proti piku škorpiona rabijo olje

Voda je najzdravilnejša pijača za vse ljudi. Vodo studenčnico imenujemo trdo vodo in je najboljša za piti. Voda deževnica in voda potočnica pa se imenuje mehka voda, katero rabimo za pranje.

Koledarček.

September.

24. XV. pobink. nedelja. Marija Dev. rešiteljica jetnikov. (Evang. Jezus obudi mrtvega v Najmu). Gerard, škof. — 25. pond. Kleofa. spozn.; Tirmin, škof. — 26. tor. Justina, dev.; Ciprijan, muč. — 27. sredo. Kozma in Damjan, muč. Kaj, šk. — 28. četr. Venceslav kralj.

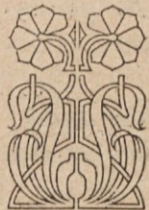
— Danes je mlada luna ob 10 uri 57' zvečer — vreme lepo. 29. petek sv. Mihael, nad. — 30. sob. Hieronim, cerk. uč.; Honorij.

Oktober

ima 31 dni. Dan se skrči za eno uro 35'.

1. XVI. pobink. ned. ali sv. Rožnega venca (Evang. Jezus ozdravi vodeničnega. Remigij; škof. — 2. pond. Leodegar šk. — 3. tor. Kandid. Evald, muč. — 4. sredo. Franjo Seraf. — 5. četr. Placid in tovariši njegovi muč. — Danes prvi krajec lura 52' pop. — Vreme deževno. 6. pet. Brunon spoz. — 7. sob. Justina dev.

8. XVII. pobink. nedelja. (Evang.: O največji zapovedi.) Brigita, vd; Simeon, sp. — 9. pond. Dionizij, šk. muč; Abraham, očak. — 10. torek: Franjo Borg. sp. — 11. sredo. Nikazij škof; — 12. četrtek: Maksimiljan, šk. muč. — 13. petek. Edvard, kralj. Danes je polna luna ob 12 uri — opoldne — vreme deževno. 14. sobota. Kalist, papež. — Domicijan, škof.

Sv. Apolonija, dev. in muč

Somišelniki, razširjajte «Družinskega Prijatelja.» Nabirajte mu že sedaj novih naročnikov za leto 1906!

Kaj pravi politika ?

Avstrija Ogrsko. Odstopila sta ministra Hartel in Kal. Gauč namreč hoče imeti parlamentarno ministerstvo z ozirom na Ogrske razmere. Posle naučnega ministrstva je prevzel dr. Rihard baron Bienerth, notranje stvari bo vodil začasno grof Leopold Auersperg. Nemci niso preveč zadovoljni s to spremembo. Za prihodni teden je povabil Gauč zastopnike vseh strank k sebi, da ž njimi določi dnevni red za prvo sejo državnega zbora, ki bo začel zborovati dne 26. t. m. Prva točka bo: italijanska pravosodna fakulteta v Roveretu.

Zaradi laške univerze so se zbrali pretečeni teden laški poslanci v Trstu in to izdali prolas v katerem obljublajo, da bodo odločno branili pravice Italjanov — Na Dunaju zboruje mednarodni kongres za zavarovanje delavcev. Častni predsednik dr. Körber. Udeležujejo se kongresa odposlanci vseh kulturnih drav — Blizo Pulja je bila z mino zadeta ribiška ladja. Sodijo, da je mino položila laška jadrnica „Avrora“, ki jo sedaj zasledujejo. — V Opatiji so imeli te dni posvetovanje delegatje raznih hrvatskih strank. Razpravljali so o političkem položaju v državi avstro-ogerski. Sklenili so sklicati na Reko dne 2 okt. na posvetovanje vse hrvaške in slovenske poslance v državnih in deželnih zborih. — Namen Fejervarijev, uvesti na Ogrskem splošno volilno pravico ni po godu tudi ogrskim velikašem, ki so v magnatski zbornici izrekli za to ministerstvo nezaupnico. Proti njemu pa so mobilizovali vse Madjarom prijazne dvorne kroge, ki so skupno z avstrijskim ministrstvom izposloveli pri cesarju da je odklonil Fejervarijev predlog. Fejervary je za to podal

ostavko. Zatrjuje, se da bo pred 10. okt. na krmlu novo ministerstvo. Za slučaj, da bo imenovano poslovno ministerstvo, mu bo na čelu grof Ivan Zichy ali pa Hedervary. — V Berlinu je pred kratkim izšla knjižica, v kateri pisatelj napada rodbino Habsburžanov in predlaga za ogerskega kralja kakega princa iz hiše Hohenzollern. Prišlo je sedaj na dan, da je bila ta knjižica izdana na stroške bivšega min. predsednika Bantya.

Balkan Dne 9. t. m. je bil proglašen polnoletnim srbski prestolonaslednik Jurij. — V stari Srbiji, Makedoniji in ob črnogorski meji so vedni nemiri in poboji. Turški vojaki se očitno bratijo z roparskimi Arnavti.

Rusija. Strašni poboji so bili na Kavkazu. Mohamedanci, Tatari, Kurdi in Armenci so se vzdignili. Mnogo poslopij je radrušenih. Zgorelo je nad 3000 petrolejskih vrečev. Škoda znaša 140 mil. rubljev. Ubitih je do 1000 oseb. Rusko petrolejna industrija je skoro uničena. Vlada je poslala princa Napoleona, da zaduši ustajo. —

Druge države. V južni Italiji je bil strašen potres. Mrtvih, in ranjenih je do 3000 oseb. Kralj se je podal na kraj nesreče. Pokazalo se je pa tudi ob tej priliki, kako slabo upravlja ta dežela in jih izmozgava. Kralj je bil baje kar presenečen. — Poroča se, da se gotovo sporazumeta Francoska in Nemčija glede maročanskega prašanja — Japonsko ljudstvo ni zadovoljno z mirovno pogodbo. Nastali so zaradi tega upori in požrtvovalne demonstracije. Potopila se je admiralska ladija „Mikasa“ in ž njo 600 mož. Tudi to je baje delo nezadovoljnih upornežev. Baron Komura je obolel, ko je zvedel, kake posledice je imela mirovna pogodba v domovini. —

(**Novo mašo**) bodsta darovala v tržaški okoličnici dne 1. vinotoka t. l. ob 9. uri na Opčinah č. g. Piščanc Gabrijel in pri sv. Ivanu č. g. Mihael Hušo.

(**Iz sv. Ivana**). Tukaj imamo sedaj same slavnosti. Kar tri nedelje zaporedoma nam nudijo mnogo zdravega veselja. Minulo nedeljo je imelo društvo „Slovenska mladina“ na Frdeniču svojo veselico, ki je vspela prav lepó. Dasi so bili gledavci sami domačini je vendar bil prostor, oziroma vrt, kjer se je vršila veselica, napolnjen.

To nedeljo pa, 24. sept. bodemo imeli tudi v sv. Ivanu dan zdrave in lepe zabave. Kakor slutim, bo to nekaj posebnega. Svetoivanska „Mari-

jina družba“ namreč, priredi svojo veliko veselico na vrtu „Obrtnega in konsumnega društva“ pri cerkvi. Z „Marijino družbo“ bodo sodelovali tudi cerkveni pevci. Program je res kaj bogat in zanimiv; saj se bodo pele pesmi, ki se prištevajo med najlepše pesmi slovenske, in tudi take, ki se le poredkoma slišijo na naših domačih veselicah. Kakor sem slišal, se bode pela tudi neka nova skladba domačega pevovodje. Vse to in tudi dejstvo, da sta oba zbora izvrstna, bo pripomoglo gotovo do obilne udeležbe. Kar pa bode na veselici izvanrednega, bo, da se bode pel tudi en samospjev s premljevanjem glasovirja. Bog daj, da bi bilo vreme ugodno, da bi se mogla vršiti veselica na

krasnem in prostranem vrtu obrtnega društva. Slovensko občinstvo pa naj s svojo obilno vdeležbo podpira dobro in zdravo zabavo, ki je tudi narodu v korist.

24. septembra v obrtno in konsumno društvo pri sv. Ivanu!

Na roženvensko nedeljo, t. j. 1. oktobra, bomo imeli tukaj v pravem pomenu besede izvanredno slovesnost, kakoršne še nismo imeli že nad 9 let. Ta dan bode namreč prvič stopil pred Gospodov altar in prvič daroval Njega, ki se je za nas daroval, naš domačin in slovenske matere sin č. g. Mihael Hušo. Ta dan doseže on to, po čemur je njegovo srce hrepenelo že toliko let. Njegova duša se bode ta dan veselila z Marijo, koje praznik obhajamo isti dan, veselila se bode z njo in z njo prepevala: „Veliko je storil meni, ki je mogočen in čegar ime je sveto.“ Zatoraj verni Slovenci in Slovenke pridite tudi Vi ta dan in se veselite z novomašnikom — pridite po novomašniški blagoslov in spomnite se, da dobi ta dan Vinograd Gospodov novega delavca — a spomnite se tudi, da dobi tudi naš ubogi narod novega delavca v novomašniku, ki je poštene slovenske krvi. Pridite se tudi zahvalit Bogu, da nam je zopet dal enega slovenskega mašnika katerih naša uboga škofija tako krvavo potrebuje. Novomašnik je matere edini otrok!

1. oktobra bo ves dan veselja: kajti pred novomašo se bodo blagoslovili prostori „Obrtnega in konsumnega društva.“ Popoldne po blagoslovu pa bode tam koncert in veselica. Kaj ne, da se spleča tisti dan priti v prijazni sv. Ivan?

(Iz Doline). 5. kimovca t. l. je priredila naša Marijina družba romarski let ea sv. Goro.

(Prihodnji shod moške Mar. družbe) bode 15. oktobra ob 6¹/₂ zvečer pri novem sv. Antonu v kapeli obiskovanja.

(Vabilo) na veliko veselico, ki jo priredi dekliška „Marijina družba“ iz sv. Ivana z blagohotnim sodelovanjem „cerkvenega pevskega zbor“ in akademikov gg. J. Čok in B. Mirk dne 24. sept. 1905 na vrtu gostilne „konsumnega in obrtnega društva“ pri sv. Ivanu (pri cerkvi.) Pri veselici svira godba g. F. Majcena. Začetek veselice ob 5 uri. Vstopnina 50 vin. (25 novč.) za otroke 20 vin. (10 nov.) Sedeži po 40 vin. (20 nov.)

K obilni udeležbi vabi O d b o r.

(Zavod sv. Nikolaja v Trstu). — Velezaslužna gospa Marija Skrinjar, ustanoviteljica zavoda sv. Nikolaja za brezposelne služkinje je na dan ustanovitve po sedmih letih dne 5. sept. 1905 izročila notranjo upravo in vodstvo zavoda g. n. Mariji Žitnik in Luciji Šere kateri si bodeti prizadevali po nemati jo v požrtvovalnosti in ljubeznjivosti

do vseh deklet, katera bodo iskala pomoči v zavodu. V kratkem objavimo in odpošljemo vsem dobrotnikom nova pravila, imena odbornic in duhovnega voditelja ter obširno poročilo o stanju in delovanju zavoda. — Odbor zavoda sv. Nikolaja za brezposelne služkinje v Trstu, 7. sept. 1905.

(Tržaški pomožni odbor) „Krščansko socialne Zveze“, ki je bil izvoljen soglasno na občnem zboru dne 4. t. m. v Mariboru po predlogu zastopnika primorskega pomožnega odbora, je ta le: Franc Kosec, stolni kanonik v Trstu, Jakob Ukmar, kaplan v Rojanu, Ivan Tul. škofijski tajnik v Trstu, Andrej Furlan, kaplan pri sv. Antonu nov, Ivan Slavec, dekan na Opčinah in Anton Čok. kaplan pri sv. Ivanu. Ko je č. g. dr. Krek na shodu izrekel željo, naj bi ti gospodje čvrsto delovali za naš narod ob Adriji, zaklicali so jim navdušeno vsi zborovalci: Živio!

(Izlet v Barkovlje.) Preteklo nedeljo popoldne je napravila moška Marijina družba v Trstu mali izlet v Barkovlje.

Ob 5 uri in pol pop. je imel voditelj kratek nagovor na družabnike v ondotni župni cerkvi, zatem litanije M. B. in blagoslov s presv. Rešnjim Telesom.

Kratka, pa prisrčna pobožnost je zelo ugajala vsem družabnikom in drugim navzočim. Zato ker so nam preč. g. župnik Kjuder v svoji znani ljubeznjivosti povedali, da nas sprejmejo, kadar koli hčemo priti, smo z veseljem oblj. bili, da pridemo drugo leto zopet v Barkovlje.

(Prešnja). Podpisani lepo prosim rodoljube v Primorju, da bi za mojo knjižnico blagohotno podarili kako staro slovensko knjigo. Vsako knjigo, da je le še porabna, sprejemem hvaležno. Naslov: Mihael Pustišek v Kozjem na Štajerskem.

Ker je prosile vnet pristaš mladeniške krščanske organizacije na Štajerskem, ga vsem toplo priporočamo.

(Opravičena pritožba našega istrskega kmeta.) Že pred enim mesecem smo prejeli iz St. Petra v Istri pismo priprostega kmeta, ki ga pa nismo mogli priobčiti prej vsled prepričlega prostora. Ker je pismo po svoji vsebini prav zanimivo je priobčimo danes. Glaši se:

„Dragi izdajatelji Družinskega Prijatelja! Jaz ne morem drugače kakor da Vam potožim našo kmetijsko tugo, ker dan na dan nam pešajo moči, ker nas gospoda tlači zmiraj bolj. dokler bomo rekli, da kmeta ni več. Kadar bo pa kmet pošel, takrat bo vse zgubljeno.

Kočem Vam sporočiti nesrečo, ki se je zgodila v tem tednu tam pri Piranu. Šel je en vbogi kmet iz Buj in vozil na prodaj malane dinje (?) in take reči v Piran. Tam blizu Pirana v „šadi“ (?)

se je srečal z enim električnim vozom. Konj se mu je splašil in se zaletel v stran. Vbogi kmet se je hudo ranil in so ga morali peljati v tržaško bolnišnico. Bog ve, bo li še kedaj videl svoj dom. Oh kako radi bi mi kmetje, da bi se ta električni voz pokončal, da bi, ko bi mi hoteli vpreči svojo živino in voziti bodi si na polje ali v mesto, mogli voziti brez strahu in da se nam ne bi več splašila živina.“

Ta pritožba istrskega kmeta je povsem opravičena, ker nekoja gospoda res nima skoro nič pameti ne srca, ko vozari na kolesih in avtomobilih zunaj na deželi. Ko srečate živino vpreženo ali pa prosto na paši, vozite prav počasi; še bolje je, če se vstavite. Tako bote obvarovali sebe in ubogega kmeta skoro gotove nesreče. Tudi oblast-nije bi morale take neprevidneže strogo prijeti.

(Strahovit potres) V Južni Italiji je bil strahovit potres, kateri je porušil več sto hiš. Dosedaj se je razkrilo, da je ob tej nesreči bilo ubitih in ranjenih več ko tisoč ljudi.

Italijanske oblasti skrbе, da siromašnemu ljudstvu pomagajo ter ga v veliki nevolji potolaže. Na mesto nesreče se je pripeljal italijanski kralj Viktor Emanuel in hiti iz enega kraja v drugi, da razvidi o nesreči ter ukrene, kar je potrebno.

Po vsej Italiji zbirajo dobrovoljne doneske za ponesrečene. Tudi po drugih državah se je začelo nabirati milodare. Dunajski mestni svet je glasoval 10000 kron podpore.

(Slovenski stariši pozor!) Šolske sestre, ki poučujejo žensko mladino v šoli sv. Cirila in Metodija v Trstu, kupile so si lastni dom. V njem otvorijo dne 1. novembra tega leta privaten zavod za pouk in odgojo slov. deklic od 6. leta naprej. V zavodu se bodo poučevali razven vseh šolskih predmetov razni jeziki, risanje, ženska ročna dela in godba. Vsprejemale se bodo tudi gospice tržaških družin v pouk o raznih ročnih delih, akoprav so šoli že odrasle. — Natančna pojasnila in pogoji se izvedo v samostanu šol. sester: via Pasquale Besenghi št. 6. — Na ta zavod se opozarjajo slov. stariši, kateri želé preskrbeti svojim hčericam boljšo omiko in skrbno vzgojo. — Opomnimo še to, da hiša stoji na hribu v čistem zraku, v zelo mirnem delu mesta, odkoder je krasen razgled na morje. Obdaja jo senčnat vrt.

(Jeseniški „Orel“. Odbor katoliškega delavskega društva na Savi je soglasno sklenil, da se ustanovi telovadno društvo v smislu resolucije odobrene na zborovanju v Mariboru. Izbrali so ime „Orel“, ker bo večji in močnejši od „Sokola“. Poleg telovadbe bo „Orel“ gojil in vzbujal narodno zavest, a pri tem ne bo pozabil, da svetinja narodova je tudi vera, ostal bo, kar so bili vrli naši

predniki, ki so kot orli šli v boj nad divje Turke, da bi domovini ohranili „krst častni in svobodo zlato“. Pravila bo sestavila „Kršč. socialna zveza“ v Ljubljani in predložila vladi v potrjenje.

(Veliko graščino na prodaj) ima v Mokronogu na Dolenjskem g. Anton Movsar, bivajoč v St. Rupertu. Obsežno poslopje je prav dobro ohranjeno, leži malo vzvišeno proti griču in je tako popolnoma suho. Tudi je zelo primerno za sodne in druge urade. Ob gradu je zasajen vrt. Posebno važno je, da ima vsakokratni lastnik graščine ob enem tudi pravico na patronat župne cerkve v Mokronogu, ki je prizidana gradu Z vozom je v Št. Rupert 20 minut, v Trebno in Sevnico pa po poldrugo uro pota. Kupnina znaša okrog 50.000 kron, vendar se spusti lastnik tudi v pogajanja. V zadevi kupnih pogojev se je obniti do lastnika samega ali pa do č. g. Brunona Kratziga v Trstu, ulica Sanita, 17.

(Predrznost želez. uprave) Na novi alpski železniški progi bodo napisali iz Opčin do Trsta res samo nemško-italijanski na Opčinah nemško-italijansko-slovenski, po Krasu in vipavski dolini pa nemško slovenski. Večje impertinentnosti si je pač težko misliti. Od Opčin do Trsta torej ni več Slovencev, na Opčinah so kar tri narodnosti, po Krasu in na Vipavskem se pa bodo odslej jeli učiti Notranjci nemščine, ki blesti prva na napisih. Proti temu je treba zagrometi.

Narodni kolek na pismih Opozarjamo občinstvo na naredbo poštnega ravnateljstva po kateri je treba za vsako pismo, kolekovano na adresni strani z narodnim kolekom, plačati kazni 14 stot. zato kolekujte pisma na zadnji strani, da se ne bo polnila državna malha na ta način z našimi novci.

(Ljubljanska vzajemna zavarovalnica) išče spretnega zastopnika za Primorsko. Stroka je zavarovanje poslopj i. t. d. Vešč mora biti slovenskega, italijanskega in nemškega jezika v govoru in pismu. Prašanje je upošiljati na zavarovalnico.

(Svarilo). — Med naše ljudstvo širijo agentje razne knjige dvomljive vrednosti na pr.: „Grofica beračica“, „Strah na sokolskem gradu ali Nedolžna v blaznici“ itd. Takih knjig ne moremo priporočati nikomur!

Društveni koledarček „krščansko - socialne zveze“. Kmalu dobimo „Društveni koledarček“ za leto 1906, kateri se bode odlikoval od lanskega s še bolj izbrano in bogato vsebino. Naroča se v Ljubljani.

(Na znanje). — Na letnem zborovanju „Krščansko socialne zveze“ v Mariboru dne 4. t. m. se je sklenilo, „da naj osnujejo deželni pomožni odbori tekom enega meseca dekanijske pomožne

odbore treh članov, katerih naloga bo snovati in nadzirati izobraževalna društva! Ker je ta sklep zelo važen, sklical bo goriški pomožni odbor dne 28. t. m. shod vseh odborov nepolitičnih društev na Goriškem.

(**Vojaštvo in naši fantje**). Izkušnja uči, da vojaštvo žal pači naše fante ter jim ruje iz mladeniških src verski čut in veselje do dela. — Nedavno je narednik pregledoval novodošlim vojakom kovčege. Ko je našel v enem kovčegu molitvenik, ga je zaničljivo prijel z dvema prstoma in pokazal drugim vojakom rekši: „Glejte, fantje, kaj pa ta ima“ in vrgel knjižico na tla.

Taki «feldvebelčki» pač zaslužijo palico. Slovenski fantje, nikar se ne bojte pokazati tudi pri vojakih svojega verskega prepričanja, če bi trpeli radi tega tudi kaj zaničevanja. Molite v jutro in na večer. Če ste v nedeljah zjutraj prosti prašajte, da vas pusté k sv. maši, ker imate po postavi pravico do tega.

Naša slika.

Sv. Apolonija je živela v 3. stoletju. Ko je vladal Dionizij Veliki aleksandrijsko cerkev, je povzročila mestna druhal 249. leta veliko preganjanje kristijanov. Tudi pobožno devico Apolonijo so zgrabili, in neki pogan jo je tako močno udaril v obraz, da ji je izbil vse zobe. To je tudi povzročilo, da se zobobolni posebno njej priporočajo.

Toda to trpinčenje ni zadostovalo poganim, ampak grozili so ji s smrtjo na gromadi, ako ne preklinja Kristusa. Sv. devica je nekoliko pomišljala; toda v trenutku, ko je njeni preganjavci niso dobro opazovali, se je sama vrgla v ogenj. Ta čin so že stari navajali kot dokaz, da se sme odtegniti preganjanju ali onečaščenju z zadovoljno smrtjo (samomorom).

Ali največji cerkveni očetje ne dovoljujejo samomora niti v teh slučajih. Ti opravičujejo sv. devico s tem, da pravijo, da je ravnala ona po posebnem božjem navdihnjenju.

Za kratek čas

Ob sklepu šole: Oče: „No, Jurče, kako ti kaj napravil izkušnjo?“ Jurče: „Prav dobro, oče tako dobro, a so vsi gospodje sklenili, da jo moram še drugo leto ponavljati.“

Zagotovilo. Trgovec pošlje Hlapca k nekemu slepcu, ki mu je bil dolžan 10 gl., da mu more dolg nemudoma vrniti. Slepce pa hlapca potolaži rekoč: „Le povej svojemu gospodarju, da mu vse pošteno plačam, kakor hitro ga kje vidim.“

Zviti cigan Cigan pride k g. župniku in ga

prosi, da bi mu dal moke, ker se nahaja v stiski. „Dam ti moke, toda pokazati moraš, če znaš križ narediti.“ Cigan poskuša, a videl je, da je že pozabil. „Toraj, ko se naučiš križ, pa pridi, in dal ti bodem moke.“ menil je župnik. Drugi dan pa že zopet pride cigan češ: „zdaj ja že znam križ narediti.“ „Toraj pokaži!“ V imenu Očeta in svetega du'a amen.“ — Oho! kje je pa sin? Prosim gospod župnik, doli v veži z vrečo. čaka moke“ — se odreže cigan.

UGANKE.

Rešitev ugank priobčenih v zadnji številki:

1) nikjer, dok'er gre; 2) v lekarni in v gostilni; 3) besedica „in“.

Prav so jih rešili: Nabergoj Jožef, dijak v Trstu; Masle Marija v Ljubljani; Krnac Alberta v Vipolžah; Mihael Pustišek na Zdolah in Frančišek Debevc na Kožljeku. Obljubljeno darilo je prejel takrat Frančišek Debevc.

Nove uganke

- 1) Kdo je po leti oblečen, po zim pa slečen?
- 2) Besedica kratka pomeni gorečo stvar.

majhno zelo, zdaj srednjo pa črko spremeni, deželo naj znači ti to?

3) Oče je star 48, sin pa 12. Pred kolikimi leti je bil oče 10krat toliko star kakor sin?

(Mihael Pustišek)

Razpišeno darilo v vrednosti 2 K za jednega pravičnega rešilca vseh treh ugank. Čas zglasitve do 10. oktobra.

Dolžniki „Družinskega Prijatelja“, izprašajte malo svojo vest!